

професійному середовищі та надто повільним задоволенням цих потреб в українських вищих закладах освіти; між необхідністю набуття досвіду міжкультурної взаємодії та кількісною і якісною нестачею міжкультурних контактів у період навчання у вищому навчальному закладі економічного профілю, які зумовили вибір теми дослідження [3, с. 10].

В основу піраміди покладено теоретичні узагальнення, практичні поради, окремі ідеї науковців, а також власний досвід викладання у вищих закладах освіти, а сама вона покликана служити базою для визначення оптимальних шляхів формування міжкультурної комунікативної компетентності, виконання завдань та реалізації дослідно-експериментальної складової дослідження.

Література

1. Кричківська О.В. Критерії та показники сформованості міжкультурної комунікативної компетентності у студентів-випускників вищих навчальних закладів економічного профілю [Текст] / О.В. Кричківська, Н.С. Лиса // Молодий вчений. – 2017. – № 10.
2. Кричківська О.В. Формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності [Текст] / О.В. Кричківська, Н.С. Лиса // Молодий вчений. – 2016. – № 12.
3. Кричківська О.В. Формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / О.В. Кричківська. – Тернопіль, 2015. – 20 с.

УДК 378:373.3.091.12.011.3-051:[373.3.017:613+373.3.016:004

Н.М. Стрілецька,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

О.О. Ільченко,

здобувач вищої освіти освітнього ступеня «магістр»,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ

Анотація. У статті здійснено аналіз проблеми підготовки студентів до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів, розкриті суть поняття та критерії «готовності майбутніх учителів початкової школи до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики», висвітлені організаційно-педагогічні умови підготовки фахівців до здійснення здоров'язберігаючої діяльності у початковому курсі інформатики.

Ключові слова: здоров'язберігаюча компетентність, професійна компетентність, організаційно-педагогічні умови підготовки, майбутні фахівці, урок інформатики, початкова школа.

Постановка проблеми. У більшості державних нормативних документів у галузі освіти: Національній доктрині розвитку освіти в Україні у XXI столітті, Законах України «Про освіту», «Про охорону дитинства», у Державній національній програмі «Освіта» (Україна XXI ст.), Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української держави, Концепції виховання дітей та молоді в національній системі освіти, Державній програмі «Здорова дитина» на 2008–2017 рр., загальнодержавній програмі «Здоров'я 2020: український вимір», у документі «Нова українська школа: основи Стандарту освіти» наголошується на нагальній необхідності формування основ здорового способу життя через освіту, створення здоров'язберігаючого освітнього середовища, становлення духовного, психічного, соціального та фізичного здоров'я особистості, формування у дітей відповідального ставлення до нього як найвищої цінності.

Зокрема, за Новим державним стандартом початкової освіти (2018), одним із пріоритетних завдань Інформатичної галузі є формування навичок безпечної та етичної діяльності в інформаційному суспільстві.

У сучасну інформаційно-цифрову епоху, що характеризується широким проникненням ІКТ та цифрових пристроїв в усі види діяльності, дозвілля та навчання особистості, особлива відповідальність покладена на вчителя інформатики в початковій школі, бо саме на його уроках в учнів розпочинаються формуватись здоров'язбережувальні компетенції, впроваджуватись оздоровча та профілактична робота. Тому перед ЗВО постає важливе завдання щодо підготовки майбутніх фахівців, обізнаних з технологіями, результатами застосування яких є вироблення позитивної мотивації на здоровий спосіб життя особистості вихованця та формування здоров'язбережувальних компетентностей учнів [1, с. 141].

В організації навчання з питань здоров'я і здорового способу життя основним потенціалом здоров'язберігаючих знань для студентів як майбутніх учителів початкової школи є навчальні курси: «Безпека життєдіяльності та цивільний захист», «Валеологія та основи медичних знань», «Анатомія, фізіологія дітей з основами генетики», «Екологія», «Сучасні інформаційні технології», «Психологія загальна і вікова», «Психологія педагогічна», «Основи інклюзивної освіти», «Методика навчання основам здоров'я», «Основи арт-терапії», «Інформаційно-комунікаційні технології», «Методика навчання інформатики». Незважаючи на це, проблема підготовки майбутніх учителів початкових класів до формування здоров'язберігаючої компетентності на уроках інформатики недостатньо досліджена, у зв'язку з цим потребує детальної уваги й розробка організаційно-педагогічних умов підготовки фахівців до здоров'язбережувальної діяльності молодших школярів у курсі інформатики.

Стан дослідження. Питанню формування професійної компетентності педагогів присвячені праці В. Бобрицької, В. Горашук, О. Дубасенюк, Е. Зеєра, С. Кириленко, Г. Кривошеєва, Н. Кузьминої, Ю. Кулюткіна, В. Піщуліна, О. Прометун та ін. Дослідженням основ здоров'язберігаючого виховання займались вчені: В. Брехман, В. Горашук, О. Дубогай, В. Лозинський, З. Малькова, В.

Оржеховська, М. Таланчук, Л. Татарнікова. З'ясуванню сутності поняття «здоров'язберігаюча компетентність» приділена увага у роботах Д. Вороніна, О. Антонової, І. Анохіної, Н. Тамарської, А. Маркової, Л. Мітіна та ін.

У науково-педагогічних дослідженнях В. Оржеховської, О. Маджуги, І. Шепенюка висвітлені засади педагогіки здорового способу життя, особливості формування валеологічної та здоров'язбережувальної компетентностей у педагогів.

У науковій праці О. Саган досліджено проблему фахової підготовки майбутнього вчителя початкових класів до навчання молодших школярів інформатики. Деякі аспекти методики формування здоров'язберігаючої компетентності на уроках інформатики розкриті у працях Н. Морзе, Н. Саражинської, С. Якуби, О. Коршунової, Н. Гущиної, А. Качарян та ін.

Проте, на нашу думку, недостатньо обґрунтовані та систематизовані шляхи й розкриті організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх фахівців до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики.

Метою статті є аналіз готовності майбутніх фахівців до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів у курсі інформатики, висвітлення організаційно-педагогічних умов підготовки до формування здоров'язберігаючої компетентності на уроках інформатики у початковій школі.

Виклад основного матеріалу. Професійна компетентність педагогічного працівника — це його готовність якісно здійснювати свої посадові обов'язки, що забезпечуються сукупністю відповідних професійних знань, умінь і досвіду, здобутих під час навчання і практичної діяльності, мотивації й особистісних якостей [2, с. 298].

За І. М. Шапошниковою готовність майбутнього вчителя початкових класів до педагогічної діяльності базується на психологічній, педагогічній і предметній підготовці, що передбачає насамперед сформованість особистісних якостей педагога.

Під готовністю учителів початкової школи до формування здоров'язбережувальних навичок і вмінь молодших школярів необхідно розуміти психофізіологічний стан майбутнього педагога, що володіє теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками щодо організації та ефективного здійснення здоров'язбережувальної діяльності, спрямованої на формування здоров'язбережувальних навичок і вмінь в учнів 1—4 класів [3, с. 43].

Готовність майбутнього вчителя до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів виділяється як частина професійної компетентності вчителя початкових класів і певний стан, який виникає внаслідок інтеграції мотивів, установок, психологічних якостей, професійно-педагогічних знань, умінь і навичок, досвіду. Цілісність цього утворення визначається повноцінним розвитком його складових компонентів (за О. М. Пехотою): цілемотиваційний компонент (прагнення включати молодших школярів у спільну здоров'язберігаючу діяльність; віра в можливості та здібності кожного учня; уміння усвідомлювати потреби й мотиви молодших школярів); змістовий (знання

теоретичних основ формування здоров'язберігаючої компетентності; його психолого-педагогічного забезпечення; володіння методикою проведення уроків із застосуванням здоров'язберігаючих технологій з навчальних предметів початкової школи); операційний (уміння організувати здоров'язберігаючу діяльність учнів); інтеграційний (уміння співпрацювати з різними партнерами в групі та команді, виконувати різні ролі й функції в колективі, проявляти ініціативу, підтримувати та керувати власними взаєминами з іншими; впевненість у власних професійних можливостях; ініціативність; відповідальність; володіння навичками само-рефлексії – самоаналізу, саморегуляції, самооцінки і самоконтролю, само-актуалізації).

Під готовністю майбутнього вчителя до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики будемо розуміти інтеграцію складових його професійної підготовки з формування здоров'язберігаючої компетентності учнів та методико-інформатичної компетентності, а також психофізіологічний стан майбутнього педагога, що володіє теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками щодо організації та ефективного здійснення здоров'язбережувальної діяльності, спрямованої на формування здоров'язбережувальних навичок і вмінь в учнів на уроках інформатики в початковій школі.

Методико-інформатична компетентність «ґрунтується на теоретичній і практичній готовності до навчання інформатики учнів початкових класів і виявляється у здатності до організації відповідного освітнього процесу» [4, с. 47].

Для розробки критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності майбутніх учителів початкових класів до формування здоров'язберігаючої компетентності на уроках інформатики за основу було взято структуру здоров'язберігаючої компетентності педагога за І. Шепенюк, що включає наступні компоненти: ціннісно-мотиваційний, когнітивний, операційно-технологічний, компонент особистих і професійних якостей педагога [2, с. 299].

Розглянемо критерії готовності майбутнього вчителя до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики:

1) прагнення включати молодших школярів у спільну здоров'язберігаючу діяльність; переконання у необхідності формування здоров'язберігаючої компетентності учнів на уроках інформатики через усвідомлення потреб і мотивів молодших школярів;

2) наявність фундаментальних знань з проблеми здоров'я молодших школярів, про здоров'язберігаючі технології, їх види, особливості застосування на уроках інформатики;

3) розуміння суті здоров'язберігаючої компетентності учнів початкової школи, особливості її формування на уроках інформатики;

4) здатність до проведення уроків інформатики із застосуванням здоров'язберігаючих технологій та методик;

5) уміння організувати здоров'язберігаючу діяльність учнів як складову частину уроку інформатики;

б) вироблення професійно-значущих якостей особистості з проблеми формування здоров'язберігаючих компетентностей учнів.

Визначимо у відповідності до вище сформульованих критеріїв рівні та показники готовності майбутнього вчителя в початковій школі до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики.

Початковий. Майбутні вчителі не впевнені у власних професійних можливостях щодо здійснення здоров'язберігаючої діяльності, безініціативні, мають не чіткі уявлення про «шкільні» фактори ризику, які негативно впливають на здоров'я дітей; студенти поверхово обізнані з нормативними та законодавчими документами, що визначають основні завдання загальноосвітньої школи у збереженні та зміцненні морального, фізичного та психічного здоров'я учнів; не чітко розуміють суть здоров'язберігаючих технологій, не розрізняють типи технологій у сфері збереження та зміцнення здоров'я та їх особливості під час уроків інформатики; відсутність знань про структуру здоров'язберігаючої складової інформаційно-цифрової компетентності; майбутні вчителі мають суттєві складнощі з добору завдань, методів та технологій, метою яких є формування здоров'язберігаючої компетентності учнів. Студентам важко оцінити власну професійну підготовку та діяльність у процесі використання технологій, коригувати власний освітній рівень.

Середній. Майбутні вчителі розуміють необхідність щодо здійснення здоров'язбережувальної діяльності на уроках інформатики, проте не впевнені у власних професійних можливостях, малоініціативні. Мають фрагментарні, несистемні знання про «шкільні» фактори ризику, які негативно впливають на здоров'я дітей; частково обізнані з нормативними та законодавчими документами, що визначають основні завдання загальноосвітньої школи у збереженні й зміцненні морального, фізичного та психічного здоров'я учнів; розуміють основне призначення здоров'язберігаючих технологій, проте не розрізняють типи технологій у сфері збереження та зміцнення здоров'я; не чітко розуміння структури здоров'язберігаючої складової інформаційно-цифрової компетентності; володіють умінням розробляти конспекти уроків з інформатики, проте без раціонального поєднання та урахування специфіки методів, прийомів, технологій зі здоров'язберігаючої діяльності на уроках інформатики; не проявляють інтерес до вдосконалення своєї професійної діяльності зі здоров'язбереження; мають труднощі у здійсненні самоаналізу та самооцінки.

Достатній. Майбутні вчителі переконані в необхідності здійснення здоров'язберігаючої діяльності на уроках інформатики, у більшій мірі впевнені у власних професійних можливостях, ініціативні, відповідальні. Добре усвідомлюють «шкільні» фактори ризику, які негативно впливають на здоров'я дітей; обізнані з переважною більшістю нормативних та законодавчих документів у галузі здоров'язбереження; чітко розуміють суть здоров'язберігаючих технологій, розрізняють типи технологій у сфері збереження та зміцнення здоров'я та їх особливостей під час уроків інформатики; мають чітке розуміння структури здоров'язберігаючої складової інформаційно-цифрової компетентності; вміють розробляти конспекти уроків з інформатики, раціонально поєднуючи та

ураховуючи специфіку методів, прийомів здійснення здоров'язберігаючої діяльності. Майбутні вчителі вдосконалюють свою професійну діяльність зі здоров'язбереження, здатні до саморефлексії — самоаналізу, саморегуляції, самооцінки і самоконтролю; можуть оцінити власну професійну підготовку та діяльність у процесі використання технологій, коригування власного освітнього рівня.

Високий. Майбутні вчителі мають стійкі, глибокі переконання щодо необхідності здійснення здоров'язберігаючої діяльності на уроках інформатики, впевнені у власних професійних можливостях, ініціативні, відповідальні. Глибоко усвідомлюють «шкільні» фактори ризику, які негативно впливають на здоров'я дітей; мають систематизовані знання про нормативні та законодавчі документи, що визначають основні завдання загальноосвітньої школи у збереженні та зміцненні морального, фізичного та психічного здоров'я учнів; розуміють суть здоров'язберігаючих технологій, розрізняють типи технологій у сфері збереження та зміцнення здоров'я та їх особливостей під час уроків інформатики, можуть творчо застосувати свої знання; чітко розуміння структури здоров'язберігаючої складової інформаційно-цифрової компетентності; уміють творчо розробляти конспекти уроків з інформатики із урахуванням специфіки методів, прийомів здійснення здоров'язберігаючої діяльності; вдосконалюють свою професійну діяльність. Майбутні вчителі здатні до саморефлексії — самоаналізу, саморегуляції, самооцінки і самоконтролю, прагнуть до самовдосконалення; можуть оцінити власну професійну підготовку та діяльність у процесі використання технологій, коригування власного освітнього рівня.

З метою вивчення стану готовності майбутніх учителів до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики було проанкетовано студентів 2 курсу Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, які навчаються за спеціальністю 013 : «Початкова освіта» (освітній ступінь «бакалавр»). Респондентами стало 39 студентів денної форми навчання, що склали контрольну групу нашого експерименту. Констатувальний експеримент здійснювався впродовж травня 2018 року.

Оцінювання сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до вироблення здоров'язберігаючої компетентності учнів на уроках інформатики здійснювалось на основі 100-бальної системи за рівнями: початковий (1-59 бали), середній (60-74 бали), достатній (75-89 балів), високий (90-100 балів).

Розроблена нами анкета містила 10 запитань: з них 6 відкритих запитань (питання № 1, 5, 6, 7, 8, 9) та 4 з вибором варіанта відповіді (№ 2, 3, 4, 10). Правильна відповідь на одне відкрите запитання оцінювалась 12-ма балами, а на питання з вибором варіанта відповіді — 7-ма балами.

Відповідаючи на перше питання анкети «Перерахуйте фактори ризику, відомі Вам, що негативно впливають на здоров'я дітей на уроках інформатики?» 56% студентів мали найбільш повну відповідь та віднесли до факторів ризику недотримання санітарно-гігієнічних вимог, довготривале сидіння за комп'ютером, недотримання правил техніки безпеки, неякісне обладнання, неналежно

проведений інструктаж, технології та стиль викладання, взаємини з однокласниками та вчителем, вид навчальної діяльності; 39% називали лише деякі з них, що спричиняють проблеми зі здоров'ям (погіршення зору, порушення постави), а 5% взагалі пропустили це питання. Друге питання «Як Ви розумієте поняття здоров'язберігаюча компетентність учнів початкової школи?» показало, що 43% майбутніх фахівців чітко розуміють дане поняття як «здатність учня застосовувати в умовах конкретної ситуації сукупність здоров'язбережувальних компетенцій, дбайливо ставитися до власного здоров'я та здоров'я інших людей». 57% студентів мають поверхове уявлення про поняття — «це або педагогічні технології, які не шкодять здоров'ю учнів або сукупність наукових знань, засобів, методів і прийомів, що дозволяють оцінити функціональні та психофізіологічні параметри здоров'я індивіда тощо».

Відповіді на третє запитання «Що входить до здоров'язберігаючої складової інформаційно-цифрової компетентності учнів?» свідчать про те, що 20% правильно розкрили її зміст, а саме: вміння: знаходити, представляти, перетворювати, аналізувати, узагальнювати та логічно організувати інформацію щодо добробуту, здоров'я і безпеки з використанням ІКТ, критично оцінювати достовірність і надійність інформації та цифровий контент, безпечно застосовувати ІКТ у повсякденному житті, користуватися цифровими пристроями для оцінювання стану здоров'я, рухової активності; дотримуватись основних правил безпечного і відповідального використання ІКТ; ставлення: дотримання етики спілкування в інформаційних мережах, усвідомлення переваг та загроз від використання ІКТ та соціальних мереж, розуміння проблем та наслідків комп'ютерної залежності. 24% вказали лише вищеназвані вміння, а 30% - лише вищеназвані ставлення, 26% студентів назвали декілька окремих характеристик здоров'язберігаючої складової інформаційно-цифрової компетентності учнів. Четверте питання «Які педагогічні технології належать до здоров'язберігаючих?» показало, що 47% студентів дали повну відповідь: «до здоров'язберігаючих належать технології, що створюють безпечні умови для перебування, навчання та праці в школі, та ті, що вирішують завдання раціональної організації виховного процесу (з урахуванням вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних вимог), відповідності навчального та фізичного навантаження можливостям дитини»; 30% вважають, що до здоров'язберігаючих належать лише технології, які позитивно впливають на фізичне здоров'я дитини, а 23% утримались від відповіді. Відповіді на п'яте питання «Чи потрібно, на Вашу думку, вчителю вдосконалювати свою професійну діяльність через опанування інноваційними здоров'язбережувальними технологіями? Чому?» свідчать, що 30% майбутніх фахівців переконані у необхідності вдосконаленні своєї професійної діяльності через опанування інноваційними здоров'язбережувальними технологіями, а 23% додали пояснення: «для того, щоб вчитель був більш обізнаний та навчальний процес більш ефективним»; «для розвитку особистості та самовдосконалення»; «для забезпечення вимог суспільства; для підтримки та зміцнення здоров'я». У шостому питанні «Назвіть відомі Вам способи перевірки правил техніки безпеки при роботі з комп'ютерною технікою?»

47% дали найбільш повну відповідь і запропонували такі способи як: фронтальне опитування, бесіда вчителя з учням (пригадування правил), розповідь вчителя (нагадування), пригадування учнями ланцюжком, розігрування ситуацій, гра «Правильно – неправильно», тести, візуальний огляд вчителем, за допомогою наочності. Рештою респондентів називались лише один-два окремих способів.

На сьоме запитання «Чому, на Вашу думку, потрібно застосовувати на уроках інформатики такі прийоми, як: емоційне поглажування, шанс, обмін ролями, зараження, навмисна помилка, завтрашня радість, кишень ідей, еврика?» відповіло 44% студентів. Найбільш поширеною відповіддю була : для створення сприятливої атмосфери на уроці, стимулювання активності дітей, забезпечення вмотивованості, зацікавленості, зміни видів діяльності, полегшення процесу засвоєння знань, розуміння (виявлення) рівня знань, умінь з певної теми, всебічного розвитку дітей та розвитку їх творчості.

У відповідях на восьме запитання «Як, на Вашу думку, можна організувати здоров'язберігаючу діяльність на уроках інформатики?» 49% запропонували застосовувати переважно оздоровчі технології та деякі технології навчання здоров'ю та оздоровчі технології: фізкультхвилинки, хвилинки релаксації, гімнастику для очей, для рук, дихальні вправи, зміну видів діяльності, різні ігри, інструктаж з техніки безпеки перед початком роботи за комп'ютером, розповідь про правила правильного сидіння, контроль та самоконтроль за правильною поставою під час роботи за комп'ютером, особистий приклад; створювати сприятливий психологічний клімат. Відповідаючи на дев'яте питання «Які професійно-значущі якості особистості вчителя інформатики, на Вашу думку, необхідні для формування здоров'язберігаючої компетентності учнів?», 58% студентів назвали декілька якостей, з них найпоширеніші: креативність, відповідальність, небайдужість, саморозвиток, психічна і психологічна врівноваженість, вміння контролювати клас та відстежувати позитивні й негативні зміни, здатність до: рефлексії, самооцінки, користування різноманітними технологіями у сфері здоров'язбереження.

Відповідаючи на останнє десяте запитання «Які якості, що необхідні для формування здоров'язберігаючої компетентності учнів наявні у Вас?», 52% схильні вважати, що вони мають якості, що необхідні для формування здоров'язберігаючої компетентності учнів, а саме: впевненість у власних професійних можливостях, ініціативність, відповідальність, здатність до саморефлексії, здатність до оцінки власної професійної підготовки та діяльності у процесі використання технологій, підвищення власного освітнього рівня, здатність до оцінки власної професійної підготовки та діяльності з проблеми формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики; 23% мають такі якості як: впевненість у власних професійних можливостях, ініціативність, відповідальність, здатність до саморефлексії, здатність до оцінки власної професійної підготовки та діяльності у процесі використання технологій, коригування власного освітнього рівня; ще 23% вказали, що мають інші якості, проте не назвали їх.

Результати анкетування студентів освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 013: «Початкова освіта» наведені у відсотковому відношенні (від кількості респондентів) на Рис. 1.

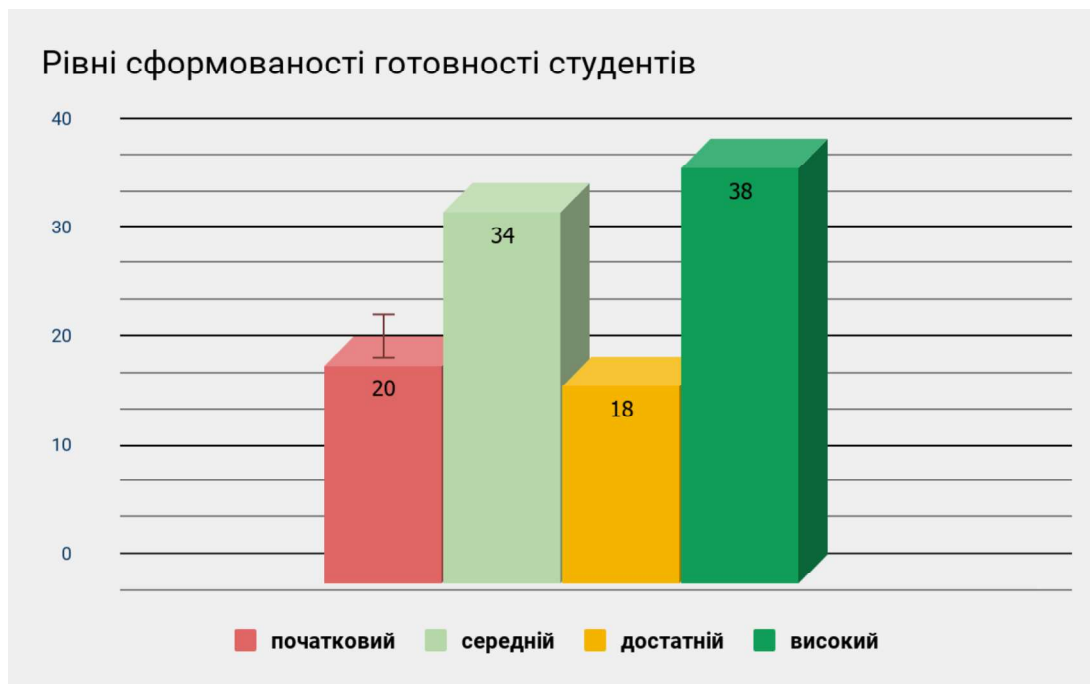

Рис. 1. Рівні сформованості готовності студентів до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики.

Отже, проведення анкетування показало, що 38% мало високий рівень готовності до формування здоров'язберезувальної компетентності молодших школярів на уроках інформатики, 18% – достатній рівень, 34% – середній рівень, 20% – початковий рівень.

Нами виокремлено структурні елементи організаційно-педагогічних умов підготовки майбутніх учителів початкових класів до формування здоров'язберігаючої компетентності учнів на уроках інформатики, а саме: цільовий, змістовий, технологічний, діагностичний та результативний блоки (Рис. 2).

Запропонована модель здійснювалась у процесі вивчення курсу «Методика навчання інформатики (у початковій школі)» (III навчальний семестр).

Цільовий блок відображає мету моделі, що полягає у формуванні готовності майбутніх фахівців до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики.

Змістовий блок визначає зміст освітньої діяльності спрямованої на досягнення мети. За офіційним навчальним планом дисципліни він частково представлений лекціями й практичними заняттями, зокрема Лекція 1 «Роль та місце Інформаційно-комунікаційних технологій у початковій школі» містить питання – «Облаштування кабінету інформатики. Санітарно-гігієнічні умови до проведення уроків інформатики». У Лекції 7 «Методика вивчення теми «Інтернет» розглянуто проблему «Методика ознайомлення учнів з авторським правом та безпекою в Інтернеті. Уявлення про етикет віртуального спілкування». Нами доповнено традиційний зміст курсу «Методика навчання інформатики» (у

початковій школі), а саме, розроблені Лекція 4 «Освітні здоров'язберігаючі технології у процесі вивчення початкового курсу інформатики», що включає низку питань: поняття «здоров'язберігаючі технології», «здоров'язберігаюча компетентність молодших школярів»; типи технологій у сфері збереження та зміцнення здоров'я; сучасні підходи впровадження здоров'язберігаючої діяльності молодших школярів у початковому курсі інформатики, зокрема використання технологій навчання здоров'ю: бесід, тематикою яких є різні ризики впливу на здоров'я дитини (вплив електростатичного поля на органи дихання, комп'ютер і психіка людини; тунельний синдром, комп'ютерна залежність; короткозорість та захворювання очей; захворювання хребта); методів й прийомів актуалізації правил техніки безпеки, методика формування уявлень про ризики в Інтернеті, умінь учнів дотримання етикету мережевого спілкування, критичного оцінювання достовірності й надійності інформації, ознайомлення із поняттям фішинга; оздоровчих технологій (використання арт-терапії, гімнастики очей та пальців, дихальних вправ, фізкультхвилинок тощо).

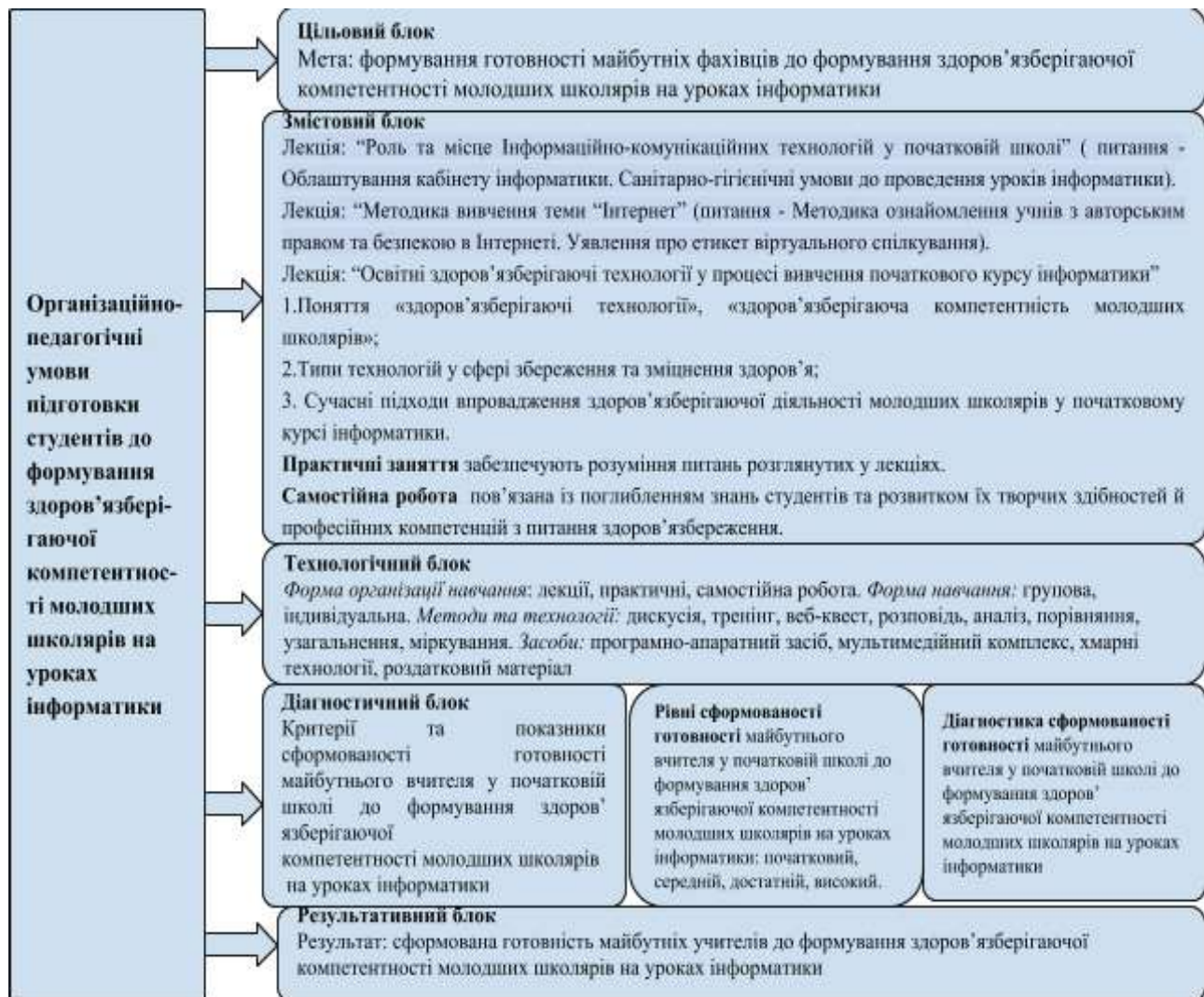

Рис. 2. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкових класів до формування здоров'язберігаючої компетентності на уроках інформатики.

Практичні заняття, що забезпечують розуміння питань, розглянутих на лекціях. Зокрема з теми «Методика формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів у курсі Інформатики»: систематизовані поняття «здоров'язберігаючі технології», «здоров'язберігаюча компетентність молодших школярів»; типи технологій у сфері збереження та зміцнення здоров'я; формування вмінь розробляти конспекти з забезпеченням здоров'язберігаючої діяльності на уроках інформатики, здійснювати безпосередньо здоров'язберігаючу діяльність. Форма проведення заняття — навчальний тренінг. Самостійна робота пов'язана із поглибленням знань студентів та розвитком їх творчих здібностей й професійних компетенцій з питання здоров'язбереження. Завдання самостійної роботи: написання 3-х рецензій на статті з теми, розробка бесіди з проблеми впливу ІКТ на здоров'я дитини, у відповідності до програмного матеріалу початкового курсу інформатики, підбір комплексу оздоровчих технологій для окремого уроку інформатики (фізкультхвилинок, гімнастики для очей, вправ-енергезаторів, арт-терапії тощо), участь у веб-квесті «Безпека цифрового громадянства».

Технологічний блок представляє: форму організації навчання: лекції, практичні, самостійна робота; форму навчання: групова, індивідуальна; методи та технології: дискусія, тренінг, веб-квест, розповідь, аналіз, порівняння, узагальнення, міркування; засоби: програмно-апаратний засіб, мультимедійний комплекс, хмарні технології, роздатковий матеріал.

Діагностичний блок визначає критерії та показники готовності майбутнього вчителя у початковій школі до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики; рівні готовності майбутнього вчителя у початковій школі до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики: початковий, середній, достатній, високий; діагностику готовності майбутнього вчителя у початковій школі до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики.

Результативний блок полягає в сформованій готовності майбутніх учителів до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики.

Розроблені нами організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкових класів до формування здоров'язберігаючої компетентності на уроках інформатики (зокрема, змістовий та технологічний блоки) були реалізовані у ході формувального експерименту дослідження, що здійснювалось впродовж вересня - 1-шої половини жовтня 2018 року на базі Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Експериментальною групою було охоплено студентів 2 курсу, спеціальності 013 «Початкова освіта» (53 студенти), рівня «бакалавр».

Висновки. Отже, сутність поняття «готовність майбутніх учителів початкових класів до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики» обґрунтовується нами як інтеграція складових професійної підготовки педагога з формування здоров'язберігаючої компетентності учнів та методико-інформатичної компетентності, а також як

особливий психофізіологічний стан майбутнього педагога. На основі розроблених критеріїв, показників та рівнів сформованості досліджуваного поняття, було проведено констатувальний експеримент та з'ясовано, що достатній та високий рівень готовності до здійснення здоров'язберезувальної діяльності у курсі інформатики має трохи більше ніж половина студентів контрольної групи (56%). Висвітлені організаційно-педагогічні умови готовності майбутніх учителів початкових класів до формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики, що складаються із цільового, змістового, технологічного, діагностичного та результативного блоків. Змістовий та технологічний блоки реалізовувався нами під час формувального етапу експерименту, зокрема удосконалена та розширена проблематика лекційних, практичних та самостійних занять студентів, впроваджені інноваційні технології та методи (дискусії, інтерактивні методи, тренінг, веб-квест), а також засоби навчання (програмно-апаратні, мультимедійний комплекс, хмарні технології).

Література

1. Стрілецька Н.М. Освітні технології формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики: теоретичний аспект / О.О. Ільченко, Н.М. Стрілецька // Молодий вчений. – № 2.1 (54.1) Лютий, 2018. – С. 140–144.
2. Шепенюк І.М. Формування здоров'язберігаючої компетентності педагогічних працівників у системі післядипломної педагогічної освіти / І.М. Шепенюк // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Випуск 121 (I), 2013. – С. 298–301.
3. Височан Л. Здоров'язберігаючий компонент діяльності вчителя початкових класів / Л. Височан // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2014. – № 10 (1). – С. 41–49.
4. Саган О.В. Концепція фахової підготовки майбутнього вчителя початкових класів до викладання інформатики / Олена Саган // Інформаційні технології в освіті. – № 3, 2016. – С. 44–52.
5. Антонова О.Є. Здоров'язбереження учнів початкової школи як засіб досягнення сталого розвитку держави / О.Є. Антонова // Сталий розвиток: проблеми та перспективи : зб. наук. праць / за ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2013. – С. 232–241.
6. Сухіх А.С. Модель формування здоров'язберезувального складника ІК-компетентності учнів основної школи / А.С. Сухіх // Комп'ютер у школі та сім'ї. – № 8, 2016. – С. 10–14.